

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Morib. Ignatii Loiolæ, Qvi Societatem Iesv
Fvndavit, Libri III**

Maffei, Giovanni Pietro

Dvaci, 1585

Conuersio eius ad Christum. Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44004

num videlicet gratiam, ac sui ipsius incrementa iis artibus vtens, quas ad vnus Dei honorem & gloriã omnino referri oportuerat.

Conuersio eius ad Christum. CAP. II.

HVnc maxime in modum adolescentia, atq. ipso ætatis flore consumpto, cum annum ageret iam nonum circiter & vigesimum, à miserabili errore, certoq. æternæ vitæ periculo in rectum salutis iter summo Dei beneficio reuocatus est. Tota autem eius cōuersionis ratio fuit eiusmodi. Ardebat eo tempore Hispania intestini belli tumultibus; quam nactus occasionē Franciscus Gallia Rex, Nauarræ Vasconum, quæ Guipuzcoam attingit, Henrico Alibreto cognato suo recuperandæ, cuius pater ex eo regno Ferdinandi Catholici armis olim exactus fuerat; Andream Foxium, cognomento Asparotum, cum exercitu iussit in eas regiones impetum facere. qui celeritate vsus, cum aliquot loca improviso aduentu cepisset; cumq. nobilitas Henrici cupida ad Gallum sese quotidie adiungeret; Naiaræ dux, qui Nauarræ summo cum imperio præerat, eius rei fama commotus, in vltiorem Hispaniam ad auxilia contrahenda profectus est, Ignatio, paucisque præterea Pompelone custodiæ causa relicti. Acceteri quidem appropinquante Gallorum exercitu, magnitudine pedestriū & equestrium copiarum exterriti, & simul diffisi oppidanorū animis, tempori cedere, & urbem relinquere omnino decreuerant: Ignatius vero multis verbis homines ab eo consilio reuocare conatus, vbi se nihil proficere hortando perspexit, ardentibus oculis detestatus ignauitiam
perfi-

perfidiamque, spectantibus omnibus in arcem solus introiit, paratus illam cum aliquot in eo præsidio relictis omni ope tueri, quo virtutis exēplo permotus alius quidam Ignatij in studio bellicæ laudis æmulus, eandem aleam subiit: reliquis vero salus, quàm aut fides aut gloria fuit antiquior. Ventum deinde in consilium est à custodibus de summa rei: cumque in tanta propugnatorum paucitate contra tantas hostium copias negarēt plerique locum obtineri posse diutius, ac seniorū præsertim sententię ad profectio- nem inclinarēt; Ignatius, quo erat animi & corporis robore, quàm acerrime sese rursus opposuit, remq. disiecit. Interea Galli, resistente nemine, propius ad urbem accedunt, & magna ciuium voluntate admis- si, castris ad arcem positis, præfectum præsidij ad colloquium euocant. Ille accepta fide, cum tribus duntaxat egreditur, in quibus erat Ignatius; qui cum ab hostibus proponi conditiones iniquiores vidisset, exarsit nimirum, easq. conditiones tam acri ac vehementi oratione commilitonibus dissuasit, vt ad extrema omnia perpetienda potius, quàm arcem deserendam cunctos accenderit. Nec mora: Galli omisso colloquio acrius instare, tormentis mœnia quatere atque diruere; vndiq. ascensum tentare. Hispani contra, Ignatij præsertim exemplo atq. adhortationibus incitati, fortiter sese defendere, subeuntem hostem gladiis, telis, contis arcere; quoad Ignatio ante alios dimicanti, globi vi excussus è muro lapis, læuam haud ita grauius læsit tibiam; globus vero ipse quamquam impetu refracto subsiliēs, dextram adeo labefactauit atque confregit, vt è vestigio semianimis alienata mente corruerit. Tum vero debilitati animis ceteri, & deditio facta. Ignatium porro

porro stratum, vel ad colligendã clementiæ famam, vel etiam virtutem in hoste admirati Galli benigne suscipiunt, & in urbem ex arce trãssatum, in pristino hospitio collocãt, medicisq. adhibitis, & rebus omnibus necessariis diligenter curant. Huic Gallorum benignitati, pro sua animi magnitudine egregie respondit Ignatius. quippe tantum aberat vt eos odisset, à quibus in illam calamitatem, vitæq. discrimen erat adductus, vt cum in lecto decumberet, singulos blande comiterque compellãs, omnia fere sua in eos amoris causa diuiserit; atq. hũc clypeo, illum pugione, alium thorace donarit. Interiectis deinde aliquot diebus, cum grauius laboraret, quàm vt breui tẽpore sanari posse videretur; ad ceterã humanitatem illud etiam additum à Gallis, vt Ignatiũ lectica Loiolam vsque (neque enim longe aberat) deportandum curarent. qui peramanter à suis acceptus, cum ingrauescente in dies morbo periculosius ægrotaret, accersiti confestim vndiq. medici, crure inspecto, seuerè pronuntiant, ossa illa, siue id prioris chirurgi vitio, siue itineris agitatione contigerit, nequaquam esse bene locata: neq. vero, nisi ea coagmẽtatione denuo resoluta, frustisq. suo loco repositis, posse vllò modo fieri vt coalescant. Qua tam acerba denũtiatione Ignatius minime exterritus, non modo statim æquo animo sese paratum ostendit ad omnia subeũda, sed etiam inter ipsam curationem, quamuis esset asperima, nullum aliud indicium dedit doloris, nisi vt coactos in pugnum digitos valde constringeret. Ex eo die morbus maiorem in modũ est auctus; cumq. iam Ignatius omnes fere cibos haustusque stomacho fastidiente respueret, aliaq. in eo cernerentur letalia signa, suorum admonitu, sacris, quæ ad expiandum
 animum

animum pertinēt, rite procuratis, ipso B. Petri Apostoli peruigilio, cunctis mæretibus, eo deductus est, vt medici prorsus actum affirmarent, nisi ante mediã eam noctē vis morbi remitteret. Venerabatur iam dudum Ignatius præcipuo quodã cultu principem Apostolorum: quin etiã eius laudes militariter olim carmine Hispanico celebrauerat: cuius profecto pietatis fructum non exiguum tulit. siquidem illa ipsa decretoria nocte per quietem videre sibi visus est eundem Apostolum, optatam sibi valetudinem diuinitus afferentem. nec sane in irritum ea visio recidit: quippe continuo leuari doloribus, ciboq. refici est cœptus. iamque Dei beneficio periculum mortis euaserat, magnaque suorum gratulatione melius habebat in dies: cum repēte animaduertit os quoddam genu sub ipso fœdius prominere: quod quoniã præter cetera incommoda impedimento etiam sibi videbat fore, quo minus graphice quàm soleret ac vellet, ocreatus incederet; vt erat idem & patientiæ militari, & urbanæ munditiæ, & elegantiæ apprimè deditus, percontatus est medicos, posset ne vlllo pacto deformitas tolli. qui cum respōdissent posse vtique, sed dolore omniũ, quos ad eam diem sensisset, maximo & acerbissimo; propterea quòd in eam sedem fragmenta iam firmiter coaluerant: non dubitauit Ignatius ingēri omnium vel admiratione, vel metu, concinnum ac decorum corporis habitũ anteferre manifesto vitę discrimini, secarique de sententia medicorũ os iussit, clariore etiam, quàm antea, fortitudinis ac patientiæ documento: quando quidem in ea carnificina (quæ quo lentior, eo fuit horribilior) nõ modo ligari tenerive se non est passus, verum etiã iis qui aderant, pauore propemodum exsanguibus, ab
omni

omni prorsus querimonia gemituque se ipse continuit. Post hæc doloribus magna iam ex parte mitigatis, nondum tamen gressu recuperato, nec pedibus ad insiltendum idoneis, interea dum iacentis corpus terrestres medici persanare conantur, eiusdem animi vulnera curare medicus cælestis aggreditur. Cum enim affixus lectulo Ignatius fallendi temporis causa prophanum quempiam librum poposcisset ex iis, quos antea per otium lectitare consueuerat; diuino plane consilio factum est, nullus vt eo tempore domi liber esset eiusmodi: at vero longe meliores alij duo reperti sunt, Hispanico sermone cōscripti; quorum alterius, Vita Christi, alterius (quo selecta virtutum exempla continebantur) Sanctorum flores, erat inscriptio. Ea videlicet lectio salutis initium attulit homini. Dum enim oblatos sibi libros, variis locis quasi aliud agens delibat, sensim capi cœptus est pulchritudine eorum quæ scripta reperiēbat; atque adeo inter ipsam lectionē vbi quidpiam insigne cognouerat, subsistere, secum ipse deliberans: Quid si præclarum hoc sancti Dominici facinus, quid si hoc sancti Francisci Deo fretus aggrediar? Neq. vero, cum hæc & alia sibi multa proponeret, res occurrebat vlla tam ardua, tamque difficilis, quam non perficere sese posse generosa quadam alacritate consideret. Quæ cum apud se diutius agitasset, emergebant rursus rerum inanium voluntates, & sæcularia desideria, quorum sese nonnullis adeo manciparat, vt dum eorum vel adipiscendi rationem exquirat, vel potiūdi spem animo concipit, plures interim horas per imprudentiam in ea cogitatione defixus hæreret. Iamq. priora illa propemodū exciderant, accensosque nuper igniculos pietatis, voluptatum illecebræ, & pernicioſa rerum

rerum fluxarum blandimenta restinxerant; cum periclitanti seruulo diuina bonitas opem celeriter afferebat, ex eorum videlicet recordatione quæ legerat, meliorem ei mentem, & consilia saniora submittens. atq. in hac item commentatione tamdiu morabatur, donec interuentu cuiuspiam, alio mētem animūmq. conuerteret. Hac ille vicissitudine, & quasi conflictu dies aliquot mirum in modū exagitatus, cum in eius pectore voluptas & virtus pæne ex æquo certarent; contrarias in partes magna sua perturbatione distrahebatur, incertus animi, hāccine viam, an illam, cum primum posset, insisteret. Verumtamen inter alternas fluctuantis animi propensiones illud intererat, quòd blādis illis rerum fluxarum imaginibus, quamdiu præsentibus obuersabantur, tamdiu titillabatur Ignatij mens: abeūtib; vero, succedebat illico amarus quidam torpor, & ægritudo, & sibimet displicentis animi tædium. At contra, præclari illi ad Christianam laudē impetus, cogitationesq. de adæquanda vigilantia & sobrietate Sanctorum, de votiuis peregrinationibus, de victu cultuque in primis horrido & aspero; non modo cum aderant, animum insolita quadam iucunditate mulcebant, sed in recessu quoq. tristitia subeunte nulla, securū hilaremque præstabant. Sed enim tantum hoc ille discrimen, sæculi tenebris occæcatus adhuc, hebesq. ad subtiliora hominis interni iudicia, quasi ignotum quidpiā præteribat, quoad clariore demum oborta sibi luce, mentis acie accuratius in eam varietatem cœpit intēdere; ac deniq. non sine admiratione quadā animaduertit, ab illis cogitationibus, vt erant inanes ipsæ, sic se ieiunū & aridū; ab his autē velut à pabulo salutari, lætū vegetūq. discedere: liquidoq. perspexit, fucata & infidiosa

dioſa voluptas quantum à vero & ſolido gaudio ac
 ſuanitate diſtaret. Atq. hanc primam de intimis ani-
 mi ſenſibus motibusq. ratiocinationem habuiſſe fer-
 tur Ignatius: ad quam ubi maior deinde rerum diui-
 narum uſus acceſſit, tantam in ſpirituum diſcretione
 (quæ conſummatae ſapientiae uirtus eſt) ſolertiã atq.
 peritiã eſt conſecutus, ut egregia etiã illius generis
 præcepta in eo libro, qui Exercitiorum appellatur,
 poſteritati reliquerit. His ergo obſervationibus, &
 aſſiduis librorum monitis è letali animæ ueterno ex-
 citatus, antea actæ vitæ peccata, & infinitam in ſe Dei
 clementiam aliquando cœpit agnoſcere; nec ſolum
 de mutandis in poſterum moribus, uerum etiam de
 expiandis omni ratione delictis, placandoq. numine,
 ſerio cogitare. Atq. in hãc deliberationem ingreſſus,
 denuo ſeſe ad Chriſti Domini, Sanctorumq. ſectãda
 veſtigia occulto quodam inſtinctu acriter ſentiebat
 impelli, & eorum præcipue, qui in ſe ipſi quàm maxi-
 me duri ac ſeueri exſtitiffent. artium quippe ſpiritua-
 lium, & Chriſtianæ philoſophiæ rudis & ignarus ad-
 huc, omnem fere ſanctitatis & officij perfectionẽ in
 aſperitate vitæ, & in uolũtaria corporis afflictatione
 ſtatuerat. quocirca iam tum agitabat animo, ſimul
 atq. per ualerudinem liceret, nudis pedibus Hieroſo-
 lymam petere, ac frequenti uerberatione, longoq. ie-
 iunio tantas peccatorũ poenas uſtro ſuſcipere, quan-
 tas uidelicet ab excelſo magnoque animo, ſalutare
 odium ſui, & ardens diuinæ gratiæ promerendæ ſtu-
 dium exigebat. Iamq. rectis eũtem ſenſibus, & opti-
 ma quæq. expetentem, longe uehementius incitauit
 diuina uifio. Etenim nocte quadam uigilanti, augu-
 ſtiſſima ſpecie, ac beatiffimo lumine fulgês MARIA
 uirgo vna cum paruulo IESV, non modo ſeſe palam
 oſtendit,

ostendit, verum etiam incredibili benignitate spectandam aliquamdiu præbuit: quo viso mirifice recreatus Ignatius, tantum repente odium fastidiumque cōcepit eorum quæ apud cæcos mortales prima putantur, ac præsertim quæ cum inhonesta voluptate coniuncta sunt, vt omnes rerum illarum, quamuis diuturno vsu ac vetustate corroboratas imagines, ex hominis memoria cōfestim aspectus ille deterferit. Accessit ad hæc illud quoque nō leue Dei beneficium, quod ei in omnem deinde vitā proprium ac stabile mansit: vt quotiescumque sublatis in cælum oculis altra suspiceret (quod sane sepe faciebat, ac diu) mortalia cuncta illi repente sordescerent; & miro quodam æternæ patriæ desiderio raperetur.

*Ad Montem serratum religionis causa
proficiscitur. CAP. III.*

INterea simul & animo & corpore conualescens, è lectulo surgere, & intra cubiculi fines paulatim crura explicare, atque ingredi cœperat; nihilque lōgius ei videbatur, quàm vt de cognatione sua, & de domo patris exire, & præteritæ vitæ peccata quàm acerrime vindicare sibi liceret. Sed quia nondum erat ad iter faciendum idoneus, cōstituit interim præclarissimas quasque Christi Domini, Sanctorumque res gestas memorię causa describere: atque ad id ipsum exquisiti cuiusdā nitoris & elegantię codice comparato, quæ de virturū exemplis præcipue admirabatur, in eum codice vario picturæ genere quàm cōpositissimis & quàm clarissimis litteris ordine referebat. Atque huic operi dum insistit ardentius, quàmquam sua de instituendo nouo genere